

MŰVELŐDÉSI ÉLETÜNK KRÓNIKÁJA

2009. február, március, április

ELISMERÉSEK

❖ **Bojók Miklós** ungvári professzornak a Magyar Köztársaság Lovagkereszt Érdemrendjét, **Katkó Lászlónak**, a Nagydobronyi Irgalmas Szamaritánus Gyermekotthon igazgatójának a Magyar Köztársaság Arany Érdemrend Keresztjét nyújtották át az Ungvári Főkonzulátuson szervezett ünnepi fogadáson.

❖ **Dupka György** író, helytörténész *„az 1956-os forradalom és szabadságharc eszméinek ápolása érdekében végzett tevékenysége elismeréseként”* 1956-2006 bronz emléklappal tüntette ki **Mádi Jenő**, a Magyar Politikai Foglyok Szövetségének elnöke.

❖ A Magyarok Kijevi Egyesülete (MKE) az általa alapított *Etelköz Díjjal* tüntette ki a Kijevben élő **Birta Mihályt**, a szervezet veterán aktivistáját és **Bíró Andort**, az egykori tiszapéterfalvai Határőr Kolhoz vezetőjét, akik feledhetetlen érdemeket szereztek az ukrainai magyarság érdekében. A díjat **Vass Tibor** elnök és **dr. Tóth Mihály** elnökségi tag nyújtotta át.

ESEMÉNYNAPTÁR

Február

❖ Megtartotta tanácskozását a Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus szervezésében. A megjelent intézményi képviselők elfogadták a 2009. évi cselekvési programot. Ezt követő információs tanácskozáson az intézményi honlapok együttműködését és az Erikanet rendszerhez való kapcsolódásukat, a honlapkészítés aktuális kérdéseit vitatták meg. A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézetet **Szabó Tibor**, a közművelődési részleg vezetője képviselte.

❖ Megjelent az *Élet-jel* című közművelődési magazin első száma, húsz oldal terjedelemben. A havonta megjelenő kiadvány gondozói a *Kárpáti Igaz Szó* munkatársai.

❖ A Kárpátaljai Református Egyházkerület Sion Rádióstúdiója február elejétől lényegesen megújulva jelentkezik az interneten. Elérhetőség: www.refradio.eu.

❖ Az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) kezdeményezésére **Gémesi Ferenc**, a magyar miniszterelnöki hivatal ki-sebbség- és nemzetpolitikai ügyekért felelős szakállamtitkára Kárpátaljára látogatott. Többek között részt vett az UNE Jogtudományi Karán az Ukrán-Magyar Jogi Konzultációs Központ megnyitásán, felkereste az UNE Magyar Tannyelvű Humán- és Természet-tudományi Karát, ahol eszmecsere-t folytatott a tanári kar képviselőivel: **Lizanec Péter** dékánnal, **Spenik Sándor** tanszékvezetővel, **Horváth Katalin** docenssel. Ungvár után a nagydobronyi gyermekotthonba, a KMKSZ-székházba, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolára látogatott. Ezt követően felkereste az Európa–Magyar Házat, ahol találkozott **Gajdos Istvánnal**, az UMDSZ elnökével, Beregszász polgármesterével, valamint az országos szövetség vezetőivel. Megtekintette az ungvári **Soltész Péter** és **Soltész Gabriella** művészpár kiállítását. **Dupka György** és **Zubánics László**, a KMMI vezetői a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet tevékenységét ismertették.

❖ A Kárpátaljáról és Magyarországról 1944 őszén elhurcolt magyarok és németek tragédiáját kutató közös programról tartottak tanácskozást a Beregszászi Főiskolán a magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Köre és a főiskola Lehoczky Tivadar Társadalomkutató Intézet szervezésében a témával foglalkozó szakemberek. A Kárpátaljáról elhurcolt magyar mártírok kálváriájáról, a levéltári anyagokról, az odahaltak emlékének megőrkítéséről tartott előadást **Dupka György** helytörténész.

❖ A refomátus sajtó és média képviselői Médiakonferenciát szerveztek Miskolcon. A Kárpátaljai Református Egyház sajtóorgánúmairól **Taracközi Ferenc**, a KRE Kommunikációs Központjának vezetője számolt be.

❖ Író-olvasó találkozó zajlott le a Badalói Polgármesteri Hivatal nagyertermében, ahol a falu szülöttét, **Ferenczi Tihamért** mutatták be az érdeklődőknek. A találkozón a gróf

Gvadányi József nevét viselő helyi iskola növendékei Ferenczi-verseket adtak elő.

❖ A Kárpátaljai Magyar Egészségügyi Dolgozók Társasága Beregszászban tartotta meg évzáró és egyben évnvtői közgyűlését. A 130 tagot számláló társaság évi tevékenységéről **dr. Csik Adalbert-Ferenc** tartott beszámolót. Az idén, ősszel kiemelt rendezvényük lesz először Ungváron a hagyományteremtő *dr. Novák Endre-napok* megszervezése.

❖ Lezajlott a KMPSZ által szervezett színházi előadások első szakasza, amelynek során a megye pedagógusai Csehov *Három nővérét* tekinthették meg a Beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház előadásában Beregszászban.

❖ A *Magyar Nyelv Éve 2009* rendezvény-sorozat keretében a Péterfalvai Képtár, valamint a MÉKK Munkácsy Mihály Képzőművészeti Egyesülete és a KMMI szervezésében ugocsai magyar képzőművészek alkotásaiból nyílt reprezentatív kiállítás a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézetben. A rendezvényt **Zubánics László** intézeti elnök nyitotta meg. A kiállított festményeket **Cserniga Gyula** művész mutatta be. A tárlaton **Harangozó Miklós, Homoki Gábor, Várady Éva, Gönczy Tivadar, Kerecsányin Péter, Marinics Sándor és Kutlán Pál** munkái láthatók. Zárszávában **Dupka György** intézeti igazgató ismertette a tavaszi kiállítások és más rendezvények programját.

❖ A Magyar Politikai Foglyok Szövetsége (POFOSZ) megalapításának 20. évfordulójára emlékeztek Budapesten, a XII. kerület Hegyvidék Önkormányzata Művelődési Központban. Az ünnepi konferencián többek között **Dupka György** író, költő, a MÉKK elnöke, az UMSZ alelnöke, az *56 és Kárpátalja* c. könyv írója 56 kárpátaljai visszhangjáról tartott előadást.

❖ Az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kara diplomaosztó ünnepséget tartott ama határon túli kulturális intézmények képviselőinek, akik sikeresen befejezték tanulmányaikat, köztük friss diplomás lett **Hajnal Jenő**, a VMMI igazgatója, **Dáné Tibor**, az EMKE elnöke, **Bodó Barna** erdélyi professzor, **Huszár László**, a CSEMADOK

Dunaszerdahelyi Művelődési Intézetének igazgatója, **Fáber Tímea**, a CSEMADOK kassai titkára, **Dupka György**, a MÉKK elnöke is.

❖ A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola konferenciatermében bonyolították le az első kárpátaljai mezőgazdasági szakkönyv-kiállítását. A Kossuth Könyvkiadó a Magyar Líra és Próza Klasszikusai sorozat 46 kötetét ajánlotta fel a főiskolának. **Fehér György** igazgató, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum szakkönyvcsoportjával járult hozzá a határon túli agrárképzés fejlesztéséhez.

Március

❖ **Hunyadi Mátyás és kora** címmel állandó kiállítás nyílt a Tiszaháti Múzeumban. A rendezvényt **Borbély Ida** igazgató nyitotta meg. **Rajz Éva**, a Nagyszőlősi Járási Állami Közigazgatás elnökhelyettese mondott köszönetet a beregszászi magyar konzulátusnak, személyesen **Bacska József** főkonzulnak az értékes és hasznos ajándékért. **Zubánics László** történész tartott a megjelenteknek színvonalas tárlatvezetést.

❖ Az ungvári származású, Budapesten élő **Zicherman Sándor** műveiből nyílt kiállítás az ungvári Boksa József Megyei Szépművészeti Múzeumban.

❖ A Magyar Nyelv Éve – 2009 rendezvény-sorozat keretében az ungvári művészházaspár **Mihajlo Beleny** szobrász, grafikus és **Puhlik-Beleny Magda** festőművész, keramikus munkáiból nyílt kiállítás az Európa–Magyar Házban.

❖ A beregszászi Európa–Magyar Házban **Dinnyés József** daltulajdonos műsorát hallgathatták meg a jelenlévők. A KMMI vezetőségének nevében az előadóművész **Vári Fábián László** költő mutatta be, röviden ismertette életútját, munkásságát.

❖ A Magyar Írószövetségben a *Csikófogat* című előadássorozat keretében sor került **Bakos Kiss Károly** költő estjére, munkásságáról **Vári Fábián László**, József Attila-díjas költő számolt be. Az est moderátora **Erős Kinga**, a *Magyar Napló* szerkesztője volt.

❖ Az Anyanyelv Világnapja alkalmából tematikus estet rendeztek a tiszacsomai könyv-

tárban. A jelenlévőket **Mészáros Erzsébet**, a helyi könyvtár vezetője köszöntötte.

❖ A Beregvidéki Múzeumban megnyílt **Finta Klára** kiállítása. Műveit és a művész **Sepa János** igazgató, **Weinrauch Katalin** író, **Csanádi György** újságíró mutatta be. A rendezvényen jelen volt és felszólalt **Bacscai József** beregszászi főkonzul is.

❖ A tiszabökényi könyvtárban a nemrég elhunyt **Király Benedek Lőrinc** paraszíróra emlékeztek a helyi értelmiség képviselői. Megtiszeltelte az összejevetelt özvegye, **Király Emma** és unokaháza **Király Éva**.

❖ Az Európa–Magyar Ház adott otthont a március 12-án megrendezett Művelődési házak, könyvtárak és művészeti együttések szakmai fórumának. A rendezvényt **Szabó Tibor**, a KMMI Közművelődési részlegének vezetője nyitotta meg. A rendezvényen előadást tartott **Gyönyörű Zsigmond**, a kárpát-medencei vőfélytalálkozó szervezője is.

❖ Magyar Napok zajlottak le az ukrán fővárosban az UMDSZ szervezésében. A rendezvényt **Vass Tibor** alelnök nyitotta meg. Az itteni Pecserszkaja Lavrában a jelenlévők megtekinthették **Zubánics László** fotókiállítását és **Fuchs Andrea** grafikai tárlatát. **Dupka György** bemutatta az Intemix Kiadó legutóbbi kiadványait, **Filep Anita** kárpátaljai költők megzenésített verseit adta elő.

❖ A II. Rákóczi Ferenc Főiskolán március 24–25 között 4. alkalommal került sor a Rákóczi Napok rendezvénysorozatra.

❖ Megjelent a tavaszi *Irka* a KMPSZ kiadásában, főszerkesztője **P. Punykó Mária**.

❖ **Bökényi Anna**-kiállítás nyílt Beregszászban a Bereg Alkotóegyesület szervezésében. A kiállítást **Prófusz Marianna** elnök nyitotta meg, **Csernyiga Gyula** köszöntötte az ünnepeltet.

❖ A KMKF Kulturális- és Oktatási albizottsága (**Botka Lajosné** MSZP-s és **Gulyás Dénes** fideszes országgyűlési képviselők, albizottsági társelnökök vezetésével) a kárpátaljai oktatási helyzet tanulmányozása céljából Kárpátalja több intézményében, érdekvédelmi szervezetnél tett helyszíni látogatást. Beregszászban tárgyalásokat folytatott **Gajdos István** polgármesterrel, az UMDSZ elnökével is.

❖ *Kárpátaljai napok* zajlottak le Budapesten a Kárpátaljai Szövetség szervezésében. A rendezvényt **Katona Tamás** elnök nyitotta meg. A kárpátaljai magyarság nyelvi helyzetéről **dr. Deák Ferenc** egyetemi tanár tartott előadást. **Dupka György**, a MÉKK elnöke bemutatta a legújabb Intermix-könyveket, a KMMI tevékenységéről **Zubánics László** tartott előadást. A jelenlévők megtekinthették az ungvári **Fuchs Andrea** grafikai műveit, **Zubánics László** fotókiállítását is. A 70. születésnapját ünneplő **Kutlán András** festőművész jubileumi kiállítását **Lator László** Kossuth-díjas költő mutatta be. A rendezvényen fellépett **Filep Anita** versenklő is.

❖ A nyelvhasználat és az identitás megőrzésének összefüggéseivel nyelvészeti konferenciát tartottak a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán.

❖ Macsolát felkereste **Farkas Bertalan**, az első magyar úrhajós, akit **Balogh János** polgármester fogadott és köszöntött. A rangos vendég találkozott a község fiataljaival, bejelentette, hogy segíteni kívánja a továbbtanulni vágyókat.

❖ A nemzetpolitikai stratégiáról tárgyalt a KMKF külügyi és Európa-ügyi albizottsága. A KMKSZ-t Kovács Miklós, az UMDSZ-t Kőszeghy Elemér képviselte. Terítkekre került a megrongált kárpátaljai emlékművek ügye is.

❖ **Szemán Öcsi Ferenc**-emlékkiállításra került sor az ungvári Boksay József Kárpátaljai Megyei Képzőművészeti Múzeumban a Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társasága szervezésében.

Április

❖ A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskolán megrendezték **Erfán Ferenc** ungvári festőművész jubileumi kiállítását.

❖ **„Duna-Svitana-Bodrog”** elnevezéssel Tavaszai Kulturális Fesztiválra került sor Budapesten a Magyarok Házában a Magyar Műveltség Szolgálat fő szervezésében. Kárpátalját a Técsői Művelődési Egylet Népdalkőre képviselte, melynek tagjai a régió költőinek megzenésített verseit adták elő.

❖ A Nagyberegi Középiskolában megtartották a hagyományos **Beregi Magyar Költészeti Napokat** a KMP SZ szervezésében. A megjelenteket **Géczy Tihámér** iskolaigazgató és **dr. Orosz Ildikó** elnök köszöntötte. A zsűri elnöke **Györke Magdolna**, az UNE docense volt.

❖ Április 8-án a magyar költészet napja alkalmából író-olvasó találkozó volt a beregszászi **Európa–Magyar Ház** konferenciatermében, ahol az egybegyűltek megismerkedtek az Intermix Kiadó gondozásában megjelent **Lőrincz P. Gabriella** *Karcok* című verseskötetével, amelyet **Bakos Kiss Károly** költő mutatott be. **Zubánics László Schober Ottó** *A statisztika így kívánta* c.kötetéről mondta el gondolatait, majd felolvasta **Nagy Zoltán Mihály** szerkesztő elemzését. **Vári Fábian László** az *Együtt* c. folyóirat külsejében is megújult idei első számát mutatta be. **Dupka György** az Intermix Kiadó kiadási terveit, a *Kárpáti Magyar Krónika 2009.* második, valamint a Nyelvünk és Kultúránk 2001. első számát ajánlotta az olvasók figyelmébe. Végezetül a rendezvényen **Picur Zoltán** ungvári fotóművész és dizajner kiállításának megnyitására került sor.

❖ Csonkapapi könyvtárában, író-olvasó találkozó keretében az irodalombarátok felköszöntötték 60. születésnapja alkalmából a rendezvény díszvendégét, **Nagy Zoltán Mihály** író.

❖ Április 15-én a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magya Főiskolán bemutatták az *Agria* című folyóirat tavaszi számát, melyben kárpátaljai szerzők is szerepelnek. Az est házigazdája, **Vári Fábian László** üdvözölte a vendégeket: **dr. Kodöböcz Gábor** főszerkesztőt, **Bertha Zoltán** irodalomtörténészt, **Szokolczay Lajos** irodalomtörténészt és **Serfőző Simon** költőt. A találkozón jelen voltak folyóiratunk munkatársai és szerzői: **Bakos Kiss Károly**, **Becske József Lajos**, **Fodor Géza**, **Zselicki József**.

❖ Hagyományos locsolókeddet és tojásvadászatot tartottak a Tiszapéterfalvi Önkormányzathoz tartozó Tiszaháti Tájmuzeumban. A rendezvényt **Borbély Ida** múzeumigazgató nyitotta meg. Ezt követően húsvéti hagyományokat elevenítettek fel a Tiszapéterfalvi Kőlcsey Középiskola diákjai. Hasonló ren-

dezvény zajlott le Öregakliban **Jäger Katalinnak**, a Dél-Ugocsi Falusi Zöldturizmus Egyesület elnökének szervezésében.

❖ Az ötvenéves **Profusz Marianna** népművészeti munkáiból nyílt kiállítás a beregszászi Európa–Magyar Házban.

❖ A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán rendhagyó irodalomórát tartottak, melyen vendégül látták a kortárs magyar költészet kiválóságait: **Mezey Katalint**, **Oláh Jánost** és **Falusi Mártont**.

❖ Tiszapéterfalván tartotta kihelyezett ülését a Kárpátaljai Szövetség. Az elnökségi tagok lerótták kegyeletüket az ugocsi emlékjeleknél.

❖ A Budapesten élő, vidékünkrol elszármazott **Újfalusi István** festőművész kiállítására került sor a beregszászi Európa–Magyar Házban a KMMI és a Kárpátaljai Szövetség szervezésében. A tárlatot **Zubánics László**, az Intézet elnöke nyitotta meg.

❖ **Győry Dezső szavalóversenyt** tartottak a beregszászi Európa–Magyar Ház konferenciatermében, a rendezvény szervezői a KMMI és a BMKSZ.

❖ A Magyar Újságírók Kárpátaljai Szövetségének (MÚKSZ) meghívására közel harminc határon túli magyar újságíró kereste fel Kárpátalját, akik egyben alapítói a Külhoni Magyar Újságíró Egyesületek Konvenciójának.

❖ Náptáncokat és énekarvezetők számára indított továbbképzést a KMMI a beregszászi Európa–Magyar Házban. Az előadók régiókból és Kijevből érkeztek. A tanfolyamot **Zubánics László**, az intézmény elnöke és **Szabó Tibor**, a KMMI Közművelődési részlegének vezetője nyitotta meg.

❖ Magyar könyvesboltot nyitott Visken **Becske István** helyi vállalkozó, az üzletben új magyarországi könyvek kaphatók.

❖ A Magyar Írószövetség klubjában **Vári Fábian László** és **S. Benedek András** bemutatták az *Együtt* c. folyóirat idei első számát.

D. Gy.